

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

ÎNCHEIERE

27 februarie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată în următoarea componență:

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Mânăscurtă Igor

a judecat cererea de revizuire declarată împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 24 septembrie 2018 și a deciziei Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019, de către avocatul Luca Alexandru, în numele condamnatului

Madam Nicolae Xxxxx, născut xxxxx, originar și domiciliat în xxxxx.

Termenul de examinare a cauzei: 16.08.2023– 27.02.2024.

Asupra cererii de revizuire, completul de judecată

c o n s t a t ă :

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul central, din 02 aprilie 2018 Madam Nicolae a fost achitat de învinuirea adusă în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, pe motiv că fapta inculpatului nu întrunește elementele infracțiunii.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a stabilit că, Madam Nicolae se învinuiește că el, la 29.04.2016, aproximativ la ora 18:00, aflându-se în mun. Chișinău, fiind treaz, posedând permis de conducere pentru mijlocul de transport pe care-l conducea, conducând automobilul „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, având în calitate de pasageri pe Alii Elena pe bancheta din față și Țurcanu Rodica pe bancheta din spate, deplasându-se pe traseul Chișinău-Cimișlia, în direcția r. Cimișlia și ajungând la km 2 a traseului indicat, acționând contrar prevederilor pct. 42 subpct. (2) a Regulamentului circulației rutiere (RCR), aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, care stipulează că în afara localităților conducătorii trebuie să conducă vehiculele cât mai aproape de marginea dreaptă a carosabilului, pct. 42 subpct. (3) a RCR care stipulează că pe drumurile cu circulația dublu sens care au cel puțin două benzi într-o direcție este interzisă intrarea pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus, pct. 45 subpct. (1) lit. a), b), d) a RCR care stipulează că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră, și subpct. (2) care stipulează că, în cazul în care în limita vizibilității apar

obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, pct. 49 a RCR care stipulează că, în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, pct. 51 lit. b) a RCR care stipulează că înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselesta spre stânga și pct. 52 subpct. (1) a RCR care stipulează că, vehiculele se depășesc numai pe partea stângă. Ca excepție, vehiculele ai căror conducători au semnalizat intenția de a schimba direcția spre stânga și au început efectuarea acestei manevre, precum și tramvaiele se depășesc pe partea dreaptă, dacă pentru aceasta există spațiu suficient, nu a manifestat prudență la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră, în lipsă de necesitate a condus automobilul pe banda a doua de circulație, nu a lăsat spațiu liber față de automobilul care se deplasa în fața sa și observând că automobilul care se deplasează în fața sa intenționează să efectueze manevra de cotire la stânga a început depășirea acestuia intrând pe partea carosabilă destinată circulației în sens opus.

În rezultatul încălcărilor admise de Madam Nicolae, automobilul de marca „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx condus de către acesta a tamponat automobilul de marcă „Mazda”, cu n/î xxxxx (înmatriculat în Marea Britanie), condus de Tulbu Viorel.

În rezultatul impactului, unitățile de transport implicate în accident au fost deteriorate din punct de vedere tehnic, iar pasagerilor din autoturismul „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, le-au fost cauzate leziuni corporale după cum urmează: Elenei Alii – traumatism toracic închis manifestat prin fractura coastei I pe dreapta cu ușoară deplasare, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1700/D din 27.06.2016 au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare medie; Rodicăi Țurcanu – traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comotie cerebrală, plagă contuză regiunea frontală, entorsă cervicală care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1701/D din 27.06.2016 au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Aceste acțiuni ale inculpatului, au fost încadrate de către organul de urmărire penală în baza art. 264 alin. (1) Cod penal – *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcarea ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

3. Împotriva sentinței au declarat apel procurorul Ciobanu Valentina, părțile vătămate Țurcanu Rodica și Alii Elena cât și avocatul Popa Marin, în numele părții civile Tulbu Viorel.

3.1. Procurorul prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, conform ordinii stabilite pentru prima instanță, potrivit căreia Madam Nicolae să fie recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, prin care să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de la amendă în mărime de 300 unități convenționale, fără privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport.

În motivarea apelului procurorul a invocat că din materialele cauzei și probele prezentate rezultă că Madam Nicolae a încălcat prevederile pct.42 subpct. (2), (3), pct. 45 subpct. (1), (2), (3), pct.49, pct.51, pct.52 subpct. (1) al RCR și art. 22 alin. (4) Legea nr. 131-XVI din 07.07.2007 privind siguranța traficului rutier, ca consecință a avut loc un accident rutier, în rezultatul căreia Alia Elena (partea vătămată) conform raportului de expertiză medico-legală, i-au fost cauzate vătămări medii și Țurcan Rodica, conform raportului de expertiză medico-legală i-au fost cauzate vătămări ușoare.

De asemenea, instanța de judecată a pus la baza hotărârii adoptate declarațiile inculpatului, pe care nu le-a colaborat cu declarațiile părților vătămate și martorilor, care sunt diferite și nu corespund cu circumstanțele cazului. Totuși nu este clar cum a avut loc tamponarea dacă din declarațiile inculpatului care se deplasa lângă celelalte două automobile și nu a ieșit pe contrasens, dacă el a mărit viteza, pe când celelalte două automobile au micșorat viteza. Tot din declarațiile lui nu este clar cum se deplasau trei automobile pe două benzi, fără ca nici unul din automobile să nu iasă pe contrasens.

3.2. Partea vătămată Țurcanu Rodica prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței, pronunțarea unei noi hotărâri, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care inculpatul să fie declarat vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal și condamnat în baza acestei legi, la o pedeapsă sub formă de amendă în mărime de 300 unități convenționale, admiterea acțiunii civile și încasarea prejudiciului material în sumă de 5000 lei și prejudiciu moral în sumă de 30 000 lei de la Madam Nicolae în beneficiul său.

În cererea de apel, partea vătămată a invocat că instanța de fond deși a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat, eronat și subiectiv a dat apreciere circumstanțelor cauzei, care în mod direct se află în raport cu vinovăția inculpatului.

La fel, instanța de judecată a pus la baza sentinței de achitare, în primul rând, declarațiile inculpatului, care nu a recunoscut vinovăția, a negat săvârșirea infracțiunii, a depus declarații convenabile pentru el.

Mai mult, nu este clar care a fost motivul achitării sumelor de 1000 lei, dacă inculpatul nu se consideră vinovat de cele întâmplate. Dacă ajutorul material a fost pur omenește urma să concretizeze dacă suma respectivă acoperă măcar o parte din cheltuielile suportate pe medicamente și tratament nu pentru recuperarea integral.

Sumele invocate în acțiunea civilă sunt întemeiate, or, tratamentul medical în sumă de 5000 lei este confirmat prin bonurile de plată anexate la acțiunea civilă care a fost înaintată, prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei sunt determinate de suferințele morale enorme care se răsfrâng asupra stării psihice până în prezent. Ca urmare la traumă i-a fost afectată capacitatea de muncă, capacitatea de concentrare a scăzut foarte mult. Este căsătorită și la momentul accidentului avea un copil la întreținere, iar accidentul din 29 aprilie 2016 a lăsat o amprentă foarte gravă asupra întregii sale familii. Astfel, aflarea sa în spital i-a adus și mai multe suferințe, deoarece nu a avut posibilitatea de a acorda ajutorul necesar copilului, neavând pe cineva apropiat de a o ajuta și de a avea grijă de copil, deoarece o perioadă de timp a fost internată în spital, iar apoi starea sănătății nu-i permitea să depună efortul necesar. Mai mult ca atât, în acea perioadă era însărcinată în a 4-a lună (22 săptămâni), iar în rezultatul accidentului i-a fost pusă în pericol atât viața sa cât și a viitorului ei copil.

3.3. Partea vătămată Alia Elena prin apelul declarat a solicitat casarea sentinței deoarece instanța de fond deși a examinat probele prezentate de acuzatorul de stat,

eronat și subiectiv a dat apreciere circumstanțelor cauzei, care în mod direct se află în raport cu vinovăția inculpatului, ilegal achitând persoana.

Declarațiile inculpatului urmează a fi supuse criticii, or, automobilul inculpatului se deplasa în spatele automobilului „Mazda”, ele nu se deplasau toate paralel, după cum invocă inculpatul. Mai mult, carosabilul era intersectat de 2 linii continue paralele, pe ambele părți câte 2 benzi, pe care și se deplasau 2 automobile.

Sumele invocate în acțiunea civilă sunt întemeiate, astfel, tratamentul medical în sumă de 1890 lei este confirmat prin bonurile de plată anexate la acțiunea civilă care a fost înaintată. Prejudiciul moral în sumă de 30 000 lei este determinat de suferințele morale enorme care se răsfrâng asupra stării psihice până în prezent.

3.4. Avocatul părții civile Tulbu Viorel, Popa Marin a declarat apel și ulterior, apel suplimentar, solicitând casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri de condamnare în privința lui Madam Nicolae în comiterea faptei prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, stabilindu-i o pedeapsă cu amendă în mărime de 300 unități convenționale.

A-1 recunoaște pe Tulbu Viorel în procesul penal în calitate de parte civilă și a încasa de la inculpat în folosul acestuia prejudiciul material în sumă de 140 588 lei și prejudiciul moral în sumă de 10 000.

În motivarea cererilor apărătorul a indicat că examinarea cauzei în fond a fost efectuată în zece ședințe de judecată. Tulbu Viorel inițial a fost recunoscut în calitate de parte civilă, ulterior în ședință a fost ilegal respinsă solicitarea acestuia de a-l recunoaște în calitate procesuală de parte civilă cu dreptul de a solicita examinarea cererii depuse de Tulbu Viorel împotriva lui Madam Nicolae cu încasarea sumelor solicitate.

Instanța nu a fost imparțială la examinarea cauzei și a încălcat dreptul la un proces echitabil lui Tulbu Viorel prin prisma faptului neadmiterii în calitate de parte civilă în proces, deși ultimul potrivit înscrisurilor și a probelor anexate la cererea de chemare în judecată confirmă cu certitudine cauzarea prejudiciului material și moral.

4. Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 24 septembrie 2018 au fost admise apelurile, casată total sentința și pronunțată o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Madam Nicolae a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal la amendă în mărime de 300 unități convenționale, echivalentul a 6000 lei.

Au fost admise parțial acțiunile civile, dispunându-se încasarea din contul lui Madam Nicolae în beneficiul Elenei Alii prejudiciu material în sumă de 1890 lei și prejudiciu moral în sumă de 10000 lei și în beneficiul Rodicăi Țurcanu prejudiciu moral în sumă de 10000.

Acțiunea civilă înaintată de Țurcanu Rodica împotriva lui Madam Nicolae privind încasarea prejudiciului material și acțiunea civilă înaintată de partea civilă Tulbu Viorel împotriva lui Madam Nicolae, privind încasarea prejudiciului material, au fost admise în principiu, urmând ca instanța civilă să se expună asupra cuantumului despăgubirilor materiale cuvenite.

Acțiunea civilă înaintată de partea civilă Tulbu Viorel împotriva lui Madam Nicolae, privind încasarea prejudiciului moral a fost respins ca neîntemeiată.

4.1. Audiind părțile, verificând legalitatea și temeinicia sentinței atacate, pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și probelor

cercetate, prezentate instanței de apel, precum și probelor administrate de instanța de fond, cercetate suplimentar în ședința de judecată în apel, s-a **constatat** că:

Madam Nicolae la 29.04.2016, aproximativ la ora 18:00, aflându-se în mun. Chișinău, fiind treaz, posedând permis de conducere pentru mijlocul de transport pe care-l conducea, conducând automobilul „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, având în calitate de pasageri pe Alii Elena pe bancheta din față și Țurcanu Rodica pe bancheta din spate, deplasându-se pe traseul Chișinău-Cimișlia, în direcția r. Cimișlia și ajungând la km 2 a traseului indicat, acționând contrar prevederilor pct. 42 subpct. (2) a Regulamentului circulației rutiere (RCR), aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13.05.2009, care stipulează că în afara localităților conducătorii trebuie să conducă vehiculele cât mai aproape de marginea dreaptă a carosabilului, pct. 42 subpct. (3) a RCR care stipulează că pe drumurile cu circulația dublu sens care au cel puțin două benzi într-o direcție este interzisă intrarea pe partea carosabilului destinată circulației în sens opus, pct. 45 subpct. (1) lit. a), b), d) a RCR care stipulează că, conducătorul trebuie să conducă vehiculul în conformitate cu limita de viteză stabilită, ținând permanent seama de starea psihofiziologică ce influențează atenția și reacția, dexteritatea în conducere care i-ar permite să prevadă situațiile periculoase și situația rutieră, și subpct. (2) care stipulează că, în cazul în care în limita vizibilității apar obstacole care pot fi observate de conducător, el trebuie să reducă viteza sau chiar să oprească, pentru a nu pune în pericol siguranța traficului, pct. 49 a RCR care stipulează că, în funcție de viteza de deplasare, conducătorul de vehicul trebuie să lase liber un spațiu (distanță) față de vehiculul precedent care, în caz de frânare bruscă a acestuia, i-ar permite să oprească evitând coliziunea, pct. 51 lit. b) a RCR care stipulează că înaintea depășirii, conducătorul vehiculului trebuie să se asigure că cel care îl precedă pe aceeași bandă nu a semnalizat intenția de a depăși sau intenția de a preselecta spre stângă și pct. 52 subpct. (1) a RCR care stipulează că, vehiculele se depășesc numai pe partea stângă. Ca excepție, vehiculele ai căror conducători au semnalizat intenția de a schimba direcția spre stângă și au început efectuarea acestei manevre, precum și tramvaiele se depășesc pe partea dreaptă, dacă pentru aceasta există spațiu suficient, nu a manifestat prudență la trafic, nu a apreciat corect situația rutieră, în lipsă de necesitate a condus automobilul pe banda a doua de circulație, nu a lăsat spațiu liber față de automobilul care se deplasa în fața sa și observând că automobilul care se deplasează în fața sa intenționează să efectueze manevra de cotire la stânga a început depășirea acestuia intrând pe partea carosabilă destinată circulației în sens opus.

În rezultatul încălcărilor admise de Madam Nicolae, automobilul de marca „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, condus de către acesta a tamponat automobilul de marcă „Mazda”, cu n/î xxxxx (înmatriculat în Marea Britanie), condus de Tulbu Viorel.

În rezultatul impactului, unitățile de transport implicate în accident au fost deteriorate din punct de vedere tehnic, iar pasagerilor din autoturismul „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, le-au fost cauzate leziuni corporale după cum urmează: Elenei Alii – traumatism toracic închis manifestat prin fractura coastei I pe dreapta cu ușoară deplasare, care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1700/D din 27.06.2016 au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de lungă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare medie; Rodicăi Țurcanu – traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comotie cerebrală, plagă contuză

regiunea frontală, entorsă cervicală care conform raportului de expertiză medico-legală nr. 1701/D din 27.06.2016 au fost cauzate în rezultatul acțiunii traumatice a unui obiect contodont dur, posibil în timpul și circumstanțele indicate, condiționează dereglarea sănătății de scurtă durată și în baza acestui criteriu, se califică ca vătămare ușoară.

Aceste acțiuni ale inculpatului, au fost încadrate de către instanța de apel în baza art. 264 alin. (1) Cod penal – *încălcarea regulilor de securitate a circulației sau de exploatare a mijloacelor de transport de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății.*

Analizând circumstanțele cauzei, în raport cu probele prezentate, instanța de apel a reținut că prima instanță greșit a considerat că în materialele cauzei nu se conțin probe care ar demonstra comiterea de către inculpat a infracțiunii incriminate.

Astfel, deși Madam Nicolae nu și-a recunoscut vina, vinovăția acestuia a fost demonstrată integral prin probele acumulate în cadrul urmăririi penale, care au fost examinate în instanța de judecată și recercetate și verificate în cadrul instanței de apel.

La individualizarea pedepsei, instanța de apel a făcut referire la faptul că a fost săvârșită o infracțiune mai puțin gravă, inculpatul se află pentru prima dată pe banca de acuzare, se caracterizează pozitiv la locul de trai, are familie și este angajat în câmpul muncii.

Reieșind din cele menționate, s-a apreciat că pedeapsă sub formă de amendă, în quantum minim va duce la restabilirea echității sociale, corectarea și resocializarea condamnatului, precum și prevenirea săvârșirii de noi infracțiuni atât din partea condamnaților, cât și a altor persoane.

Cu referire la acțiunile civile înaintate de părțile vătămate Țurcanu Rodica, Alii Elena și avocatul părții civile Tulbu Viorel, Popa Marin, instanța de apel a reținut că, suma prejudiciului material solicitat de partea vătămată Alii Elena în mărime de 1890 lei este confirmată prin bonurile de casă anexate la dosar, iar solicitarea privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei este una parțial neîntemeiată și exagerată, considerând că suma de 10 000 lei va fi echitabilă consecințelor accidentului rutier prin care a trecut aceasta.

Referitor la solicitările părții vătămate Țurcanu Rodica, Tulbu Viorel a menționat că, aceasta nu a prezentat probele ce ar confirma suma de 5000 lei solicitată de a fi încasată cu titlul de prejudiciu material. În ședința de judecată Țurcanu Rodica a relatat ca la moment nu poate prezenta bonurile ce atestă cheltuielile de tratament în sumă de 5000 lei, deci acest capăt al acțiunii urmează a fi admis în principiu, urmând ca instanța civilă să se expună asupra quantumului despăgubirilor materiale convenite și totodată, instanța a reținut că, solicitarea părții vătămate privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 30 000 lei este una parțial neîntemeiată și exagerată, considerând că suma de 10 000 lei va fi echitabilă consecințelor accidentului rutier prin care a trecut aceasta.

În ce privește apelurile declarate de către avocatul părții civile Tulbu Viorel, Popa Marin, instanța de apel a specificat că, potrivit ordonanței de recunoaștere în calitate de parte civilă Tulbu Viorel a fost recunoscut în calitate de parte civilă, acesta solicitând încasarea prejudiciului material în sumă de 55 000 lei.

La materialele dosarului penal lipsește polița de asigurare de răspundere civilă auto a automobilului „Dacia Logan”, cu n/î xxxxx, condus de Madam Nicolae, astfel desfășurarea și atragerea conform normelor procesual-civile a tuturor participanților la

soluționarea acțiunii civile înaintate de Tulbu Viorel către Madam Nicolae privind încasarea prejudiciului material în sumă 140 588 lei ar încălca dreptul lui Madam Nicolae la un proces echitabil și egalitate a armelor.

Ținând cont de faptul că inculpatul Madam Nicolae pe întreg procesul penal a pledat nevinovat și acesta nu a administrat careva contraprobe ce ar justifica încasarea sumei prejudiciului material în cuantum de 140 588 lei, instanța de apel, luând în considerație prevederile art. 387 alin. (2) pct. 3) Cod de procedură penală, a conchis de a admite în principiu acțiunea civilă înaintată de Tulbu Viorel către Madam Nicolae privind încasarea prejudiciului material în sumă de 140 588 lei, urmând ca asupra cuantumului despăgubirilor convenite să hotărască instanța civilă.

Totodată, instanța de apel a reținut că solicitarea părții civile Tulbu Viorel privind încasarea prejudiciului moral în sumă de 10 000 lei de la Madam Nicolae este neîntemeiată și urmează a fi respinsă, deoarece constatarea vinovăției lui Madam Nicolae de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, cu condamnarea acestuia pentru o infracțiune mai puțin gravă, comisă din imprudență constituie o satisfacție echitabilă, astfel solicitarea dată urmând a fi respinsă ca nefondată.

5. Recurs a declarat avocatul Luca Alexandru, în numele inculpatului Madam Nicolae, solicitând casarea acesteia, cu menținerea sentinței instanței de fond, motivând că instanța de apel nu a pătruns în esența problemei de fapt și de drept, nu a verificat coroborarea acuzațiilor înaintate cu circumstanțele de fapt și de drept a cauzei, limitându-se numai la o transcriere formală a conținutului acuzațiilor din rechizitoriu și în același context, declarațiile inculpatului au fost fără careva motiv respinse.

Faptele imputate inculpatului sunt declarative și nefondate, ceea ce reprezintă lipsa în acțiunile acestuia a elementelor infracțiunii, or, instanța de apel s-a expus doar la formele laturii subiective, ce denotă nesoluționarea fondului cauzei și nemotivarea soluției.

De asemenea, instanța de apel nu s-a expus pe marginea argumentelor referitor la acțiunile celuilalt participant, Tulbu Viorel, care nu corespund exigențelor RCR și se află într-o legătură de cauzalitate directă cu consecințele survenite.

Pe marginea cererilor înaintate de Țurcanu Rodica și avocatul Popa Marin în numele lui Tulbu Viorel se constată că instanța a admis o eroare gravă de fapt dispunând admiterea acestora, odată ce potrivit raportului de expertiză leziunile corporale a Rodicăi Țurcanu se califică ca vătămări ușoare, fapt ce nu se încadrează în prevederile art. 264 Cod penal, iar Tulbu Viorel nu deține statut de parte civilă.

6. Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019 s-a decis inadmisibilitatea recursului, ca fiind vădit neîntemeiat.

6.1. În partea descriptivă a deciziei, instanța de a recurs a menționat că recurentul invocă ca temei de recurs art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 15) și 16) Cod de procedură penală, însă reieșind din solicitările acestuia reiese că dânsul este în dezacord cu constatarea vinovăției inculpatului în comiterea infracțiunii incriminate, temei prevăzut în pct. 8), conform căruia hotărârea instanței de apel conține o eroare de drept în cazul în care nu au fost întrunite elementele infracțiunii,

Prin urmare, ținând cont de faptul că, avocatul limitându-se doar la indicarea pct. 6), 15) și 16), fără a-și argumenta poziția în coraport cu erorile de drept menționate, instanța de recurs s-a expus doar asupra alegațiilor indicate în recurs.

Astfel, instanța examinând materialele cauzei și decizia recurată în coraport cu motivele recurentului, a constatat că acestea urmează a fi respinse, ca fiind neîntemeiate, deoarece soluția instanței de apel este una motivată.

Așa dar, presupusa eroare prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, nu și-a găsit confirmare la examinarea recursului, nefiind stabilite presupusele erori de drept invocate de recurent.

S-a reținut că, eroarea gravă de fapt trebuie înțeleasă în sensul atribuit de legislator în art. 6 pct. 11¹) Cod de procedură penală și anume stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora. Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor, dar trebuie să rezulte din situația dosarului, privită ca o stare de fapt.

Pentru a constitui caz de casare, eroarea de fapt trebuie să fie gravă, adică, pe de o parte, să fi influențat asupra soluției cauzei, iar pe de altă parte, să fie vădită, neîndoielnică.

Eroarea gravă de fapt nu privește dreptul de apreciere a probelor, ci discordanța între cele reținute de instanță și conținutul real al probelor, prin ignorarea unor aspecte evidente ce au avut drept consecință pronunțarea altei soluții decât cea pe care materialul probator o susține.

Verificând probatoriul administrat în cauză prin prisma opiniei recurentului, în sensul că inculpatul nu este vinovat de comiterea infracțiunii imputate, Colegiul o consideră neîntemeiată.

La acest capitol se remarcă că, sub aspectul situației de „neîntrunire a elementelor infracțiunii”, se înțeleg acele cazuri când s-a produs condamnarea persoanei, însă acțiunile acesteia nu întrunesc elementele constitutive ale infracțiunii respective (persoana nu este subiect al acestei infracțiuni, lipsește latura obiectivă sau subiectivă, sau legătura causală dintre acestea).

Astfel, instanța de recurs a relevat, că argumentele recurentului referirilor la nevinovăția inculpatului, au fost obiect de dispută în cadrul instanței de apel, asupra cărora s-a formulat și s-a punctat minuțios și veridic răspunsurile asupra tuturor alegațiilor.

Prin urmare, situația de fapt a fost just stabilită de către instanța de apel în urma analizei coroborate a întregului ansamblu probator administrat și expus în pct. 4.1. al deciziei, încadrarea juridică dată faptelor este corectă și corespunde situației de fapt reținute, corect instanța ajungând la concluzia privind casarea sentinței de achitare.

De asemenea, s-a reținut că argumentul precum că, nu au fost întrunite elementele infracțiunii este neîntemeiat și constituie o interpretare subiectivă a recurentului, or, instanța ierarhic inferioară corect a conchis că în acțiunile lui Madam Nicolae sunt prezente toate elementele constitutive a infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal.

Referitor la acțiunile civile, instanța a susținut concluzia instanței de apel, luându-se în considerație circumstanțele cauzei și prevederile art. 1422 alin. (1) Cod civil.

7. Cerere de revizuire, în numele condamnatului Madam Nicolae, depune avocatul Luca Alexandru cu solicitarea de admitere a cererii, casarea deciziilor Curții de Apel Chișinău 24 septembrie 2018 și a Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019, cu menținerea sentinței Judecătorei Chișinău, sediul central, din 02 aprilie 2018,

motivând că prin hotărârea CtEDO din 06 septembrie 2022, cererea 42715/19, s-a constatat că a avut loc încălcarea art. 6 §1 CoEDO, cauzată de condamnarea reclamantului fără reaudierea martorilor, după ce a fost achitat de prima instanță.

Respectiv, concluzia instanței de apel nu este motivată, fiind contrară prevederilor art. 419 Cod de procedură penală.

Este de menționat că prima instanță, la soluționarea cauzei absolut corect a constatat absența legăturii de cauzalitate între acțiunile inculpatului și consecințele survenite, fapt ce-l dezvinovățește pe Madam Nicolae, concluziile date fiind bazate pe o analiză amplă a tuturor probelor cercetate, care au fost ignorate de instanța de apel.

8. Judecând cererea de revizuire, completul de judecată conchide că aceasta urmează a fi admisă din următoarele considerente.

Art. 458 alin. (3) pct. 6) Cod de procedură penală stipulează că, revizuirea poate fi cerută în cazul în care Curtea europeană a Drepturilor Omului a constatat, printr-o hotărâre, sau Guvernul Republicii Moldova a recunoscut, printr-o declarație, o încălcare a drepturilor sau libertăților fundamentale, care poate fi remediată, total sau parțial, prin casarea hotărârii atacate.

În conformitate cu art. 459 alin. (4) Cod de procedură penală, revizuirea în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) poate fi cerută oricând de la informarea Guvernului până la pronunțarea hotărârii definitive de către Curtea Europeană a Drepturilor Omului.

Potrivit art. 460 alin. (4) Cod de procedură penală, cererile de revizuire depuse în temeiul art. 458 alin. (3) pct. 5) și 6) sunt de competența Curții Supreme de Justiție.

În temeiul art. 462 alin. (1) lit. b) Cod de procedură penală, după ce examinează cererea de revizuire considerată admisibilă, instanța emite o încheiere privind admiterea cererii de revizuire, casarea hotărârii supuse revizuirii și reluarea examinării cauzei de către instanța competentă.

Examinând cererea de revizuire prin prisma dispozițiilor legale menționate, completul de judecată consideră cazul dat de revizuire ca fiind dublu condiționat, ce presupune a) existența unei hotărâri definitive a CtEDO, prin care sa constatat o încălcare a drepturilor sau a libertăților fundamentale ale persoanei și b) consecințele grave ale încălcării CoEDO continue să se producă și să nu poată fi remediate decât prin revizuirea hotărârii pronunțate.

Având în vedere cele menționate, completul de judecată constată că cererea de revizuire este formulată în numele persoanei cu privire la care CtEDO s-a pronunțat, existând o hotărâre prin care aceasta a constatat o încălcare a unui drept.

În sensul vizat se atestă că, în cauza *Madam Nicolae versus Republica Moldova*, a fost constată încălcarea art. 6 § 1 CoEDO sub aspect procedural, și anume, în § 9 s-a notat că, *în cazul în care Curtea de Apel ar fi asigurat un proces echitabil, ea era obligată să ia măsuri pozitive în vederea reaudierii martorilor absenți, în pofida faptului că reclamantul nu a solicitat o reaudiere (a se vedea Dan v. Republica Moldova (nr. 2), pre-citată, § 57, și Sigurbórsson Arnarsson v. Islanda, nr. 44671/98, § 38, 15 iulie 2003). În prezenta cauză nu rezultă că reclamantul și-a exprimat în mod neechivoc intenția sa de a renunța la dreptul de audiere a martorilor de către Curtea de Apel. Mai degrabă rezultă că, fiind mulțumit de rezultatul cauzei în instanța de fond și cunoscând prevederile art. 419 din Codul de procedură penală, reclamantul nu s-a simțit obligat să solicite o nouă audiere a martorilor. Prin urmare,*

Curtea nu este pregătită să accepte argumentul Guvernului, potrivit căruia reclamantul nu a putut să se bazeze pe acest argument în fața Curții. În final, Guvernul nu a furnizat Curții nicio dovadă care să demonstreze că au fost depuse toate eforturile rezonabile, oricare ar fi ele, pentru a asigura prezența acelor martori în fața Curții de Apel.

Mai mult decât atât, în § 10 CtEDO a menționat că, ***având în vedere circumstanțele cauzei și materialele dosarului, Curtea consideră că aspectele care trebuiau să fie stabilite de către Curtea de Apel la condamnarea și pedepsirea reclamantului – și, prin aceasta, la anularea sentinței instanței de fond care l-a achitat – nu ar fi putut, în cadrul unui proces echitabil, să fie examinate în mod corespunzător fără o evaluare directă a probelor date de către martori și experți.***

Subsecvent, completul de judecată reține că, fiecare înaltă parte contractantă la Convenție are obligația, în temeiul art. 1 CoEDO de a recunoaște drepturile Convenției oricărei persoane aflate sub jurisdicția sa și, în temeiul art. 46 § 1 CoEDO, s-a angajat să se conformeze hotărârilor definitive ale instanței europene în litigiile la care ea este parte. Adică, interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale, adoptate în privința Republicii Moldova, sunt obligatorii pentru instanțele judecătorești naționale. Mai mult decât atât, conform prevederilor alin. (8) art. 7 Cod de procedură penală, hotărârile definitive ale Curții sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, procurori și instanța de judecată.

Reieșind din sensul acestei norme, au caracter obligatoriu nu doar interpretările Curții cuprinse în hotărârile sale adoptate în privința Republicii Moldova, dar și cele adoptate în privința altor state.

Cel mai eficient mod de a repune persoana căreia i-a fost recunoscută încălcarea în situația sa inițială (*restitutio in integrum*) pentru Republica Moldova ca stat contractant și în conformitate cu prevederile legale în vigoare, este aplicarea căii de atac extraordinare, și anume, a procedurii de revizuire a cauzei la nivel național, prin care instanța își retractează propria hotărâre.

Astfel, luând în considerație forța obligatorie a hotărârii CtEDO, completul de judecată stabilește că decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 24 septembrie 2018 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019 sunt neîntemeiate. Or, se evidențiază că la judecarea cauzei în ordine de apel, instanța ar fi trebuit să purceadă la audierea părților și martorilor, conform regulilor generale pentru examinarea cauzelor în primă instanță, în vederea testării seriozității și credibilității versiunilor susținute (hotărârea *CtEDO Cornelis versus Olanda*). La fel, în baza principiului contradictorialității în procesul penal, autoritatea responsabilă de a decide cu privire la vinovăția sau nevinovăția unui acuzat ar trebui, în principiu, să asculte victimele, învinuitul și martorii în persoană și să evalueze seriozitatea și credibilitatea acestora, evaluarea credibilității fiind o sarcină complexă ce nu poate fi realizată, de obicei, doar prin citirea unei înregistrări a declarațiilor (hotărârea *CtEDO Manoli versus Republica Moldova*). Totodată, prin limitarea la citirea declarațiilor martorilor, fără reaudierea acestora în instanța de apel, în condițiile în care nu au fost întrunite condițiile specificate în prevederile art. 371 Cod de procedură penală, s-a adus atingere principiilor contradictorialității și nemijlocirii, or doar nemijlocirea permite instanței să perceapă direct faptele și împrejurările relatate de parte precum și reacțiile acesteia la întrebările adresate, iar martorii acuzării urmează a fi audiați în cazul în care

depozițiile lor constituie o mărturie acuzatorie, susceptibilă să întemeieze într-un mod substanțial condamnarea (*hotărârea CtEDO Saïdi versus Franța, §44*).

În aceste circumstanțe, ținând cont de hotărârea definitivă CtEDO din 06 septembrie 2022, cererea 42715/19, în cauza Madam Nicolae versus Republica Moldova, și, că hotărârile atacate sunt afectate de erori de drept, care nu pot fi corectate în prezenta procedură, se impune soluția admiterii cererii de revizuire, cu casarea totală a deciziilor Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 24 septembrie 2018 și Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019 și dispunerea reluării examinării cauzei penale privindu-l pe **Madam Nicolae** de către Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecată.

La rejudecarea cauzei, instanța de judecată urmează să înlăture erorile de drept menționate în hotărârea CtEDO, să țină cont de circumstanțele expuse, să judece cauza în strictă conformitate cu legea și să adopte o hotărâre legală și întemeiată.

9. În conformitate cu art. 462 alin. (1) lit. b) Cod de procedură penală, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Admite cererea de revizuire declarată de către avocatul Luca Alexandru, în numele condamnatului Madam Nicolae, casează total decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău 24 septembrie 2018 și decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 06 martie 2019 și dispune reluarea examinării cauzei penale privindu-l pe **Madam Nicolae Xxxxx** de către Curtea de Apel Chișinău.

Încheierea se supune căilor de atac odată cu fondul cauzei.

Președinte

Talpă Boris

Judecători

Eremciuc Ghenadie

Mănăscurtă Igor